

Интервју са Расимом Љајићем

ПОДСТИЦАЈНЕ МЕРЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ СТАРИЈИХ ОД 45 И 50 ГОДИНА, КАО И ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ !

МИНИСТАР ЗА РАД И СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ

Оружари: Да ли је у Србији на задовољавајући начин успостављен социјални дијалог између Владе, Уније послодавца и синдиката и каква је, по Вашем мишљењу, улога Синдиката у овим транзиционим временима?

Министар Расим Љајић: Дијалог је важно унапредити управо зато што у процесу транзије, синдикати и послодавци имају значајну улогу, како у стварању, тако и у примени и контроли стратешких докумената, као што су прописи у области рада и запошљавања и у спровођењу социјалних програма.

Социјални дијалог се у основи своди на консензус, уместо на сталне сукобе. У овом тренутку Србији је такав дијалог нарочито потребан, јер је друштво дубоко подељено. У условима високе незапослености, уз паралелно убрзавање приватизације, како би се тај процес окончao до краја године, социјални дијалог се намећe као битан инструмент за ублажавање и превазилажење друштвених тензија. Договор представника репрезентативних синдиката, послодавца и Владе може деловати као стабилизирајући фактор и брана за обнову популизма у сferи економије. Зато је социјални дијалог предуслов да се започете реформе спроведу брже и уз мање конфликтa у друштву.

Најважнији утицај синдикати могу да остваре у социјално-економским саветима кроз предлагање промена радног законодавства, утврђивање минималне зараде, давањем предлога и сугестија Влади у вези развојне, пореске, политике запошљавања.

Који су разлози довели до тога да се одустало од идеје о изменама Закона о запошљавању, којим би запослене који су проглашени технолошким вишком, а до пензионисања им је остало мање од пет година, држава збринула преко Националне службе за запошљавање?

Због финансијске одрживости пензијског система, с обзиром да је однос пензионера и запослених изузетно неповољан (1 : 1,41), предлог за докуп стажа није прихваћен. Оцењено је да се посебним подстицајним мерама створе услови за њихово запошљавање. Да би се послодавци подстакли да запошљавају старије од 45 и 50 година живота предвиђене су субвенције и мере у области пореза и доприноса. Тако се послодавац, који запосли незапослено лице старије од 50 година живота, две године ослобађа плаћања доприноса на терет послодавца, а за запошљавање старијих од 45 године допринос се умањује за 80 одсто. Уз то, за новозапослене старије раднике, послодавац се две године ослобађа и плаћања пореза из зарада.

У предузећу Застава оружје ради око 300 инвалида и више десетина запослених са препоруком лекара да не могу да раде послове у производњи. Да ли је могуће пронаћи друга решења за њихово збрињавање у условима када је предузеће тржишно орјентисано?

Један од циљева Стратегије унапређења положаја особа са инвалидитетом, коју је усвојила Влада Србије, јесте предузимање подстицајних мера за њихово брже запошљавање. Влада је усвојила Предлог закона о професионалној рехабилитацији особа са инвалидитетом који је достављен Народној скупштини на усвајање, али је због распуштања парламента и ванредних избора неизвесно када ће нови пропис бити донет. Његова суштина је да се обезбеди да се што већи број особа са инвалидитетом укључи у процес рада путем професионалне рехабилитације кроз различите видове радног ангажовања, уз финансијску подршку државе. Њиме је, такође, предвиђена обавеза свих послодаваца, без обзира да ли је реч о правним и физичким лицима, државним или органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, да запосле најмање једну особу са инвалидитетом, ако имају у радном односу 20-49 запослених, а на сваких наредних 50 запослених да запосле по још једну особу са инвалидитетом. Ако послодавац не изврши ту законску обавезу, предложено је да за сваку особу са инвалидитетом, коју је био дужан да запосли, сваког месеца уплати три минималне зараде у посебан Буџетски фонд. Тада новац би се користио за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом. Уз то, држава из буџета сваког месеца посебним социјалним предузећима, која од укупног броја запослених имају најмање 40 одсто инвалидних лица, уплаћује 50 одсто просечне зараде у привреди Републике за зараде сваког инвалидног лица.

Сматрате ли да је могућа ближа сарадња са Синдикатима и да ли се размишља о формирању ресора за сарадњу са синдикатима у оквиру Вашег министарства?

У Министарству већ постоји Сектор за рад који, поред осталог, обавља послове који се односе на социјални дијалог, колективно преговарање, регистрацију синдиката, припрему закона и других прописа у области рада и мирног решавања радних спорова, социјално-економских савета, штрајка, зарада и др. Министарство има изузетно добру сарадњу са синдикатима у свим областима које су у надлежности Министарства. Представници синдиката учествују у припреми свих прописа који се припремају у овом Министарству, а односе се на права и положај запослених, пензионере, заштиту породице и деце, социјално угрожених и др.

НАША ФАБРИКА ЈЕ ПОБЕДИЛА

Југослав Ристић

Pезултати вишегодишњих напора свих нас, на очувању капацитета сваке врсте наше фабрике, видљиви су више него икад. Ако посматрамо период од демократских промена он је испуњен бурним догађајима. Након одласка значајног броја запослених у 2001. години долази до потпуне консолидације синдиката који добија нову улогу.

Синдикат промовише принципе који су дотада били непознати. Добровољност, приликом смањења броја запослених, постао је постулат, кога смо се чврсто држали и који је данас постао стандард у Србији. На јеретички начин супротставили смо се стереотипу о аполитичности синдиката и тиме одшкрунили врата будућности за синдикате.

Cукоби, протести, ризичне акције, нове стратегије и тактике донели су резултат, да у ових седам тешких транзицијских година ниједан запослени није напустио фабрику а да то није био његов избор, као и редовне исплате зарада које су углавном биле на нивоу просека у привреди Србије и поред хроничног недостатка послана. Ово су неоспорни егзактни резултати. Изазови су били огромни. У 2003. години, у атмосфери општег смањења броја запослених у свим

предузећима у Србији, супротставили смо се намери да у фабрици остане само 1200 запослених.

Улични протести, заузимање Управне зграде, без ичије подршке, довели су до одустајања тадашње Владе од таквих намера, а субвенције добијене након тога мере се стотинама милиона динара.

Луцидне акције попут "окретања леђа" неким председничким кандидатима, значиле су за нашу фабрику једну годину обезбеђене егзистенције.

Како љутито рече један од бивших министара "Ви сте нарушили државни социјални програм" подсећајући да смо успели да приморамо тадашњу Владу да након претње да удружени са другима одведемо пут Београда око 10,000 људи и више стотина остане даноноћно у престоници, добијен је социјални програм који ни до данас нико није успео да надмаши, а само наше комије, успеле су да баштине те резултате, који могу да се сажму у речима, социјални програм чија је окосница 300 евра по години радног стажа, а што представља најповољнији програм у транзицијској Србији.

Споредни али не мање значајни ефекти били су проглашавање Крагујевца за девастирано подручје, из чега је Град имао огромне користи, а многа приватна предузећа по том основу добила су најповољније кредите. Натерали смо тадашњу Владу да прву седницу држи изван Београда од 1945. године. Желим да подсетим да се тада по имену, више од 2400

запослених пријавило да крене пут Београда, а више од 400 да се не враћа без победе.

Неизмерно сам им захвалан због тога. Били смо апсолутни победници а да се нисмо померили из фабрике. Огромна енергија је била покренута и власт је осетила да не може да нас савлада.

Неке од наших акција уђиће сигурно у антологију синдикалног деловања попут окупације свечане сале Скупштине града. Тада испољено јединство, када су у једном тренутку сви запослени скоро без изузетка, блокирајући шалтер сале, демонстрирали подршку стотини својих колега, који су даноноћним боравком у Скупштини града, исказали незадовољство због забране извоз, био је довољан повод да се нађемо у извештајима светских агенција, на водећим информативним интернет страницама и власт опет није издржала. Наша фабрика је победила.

Истовремено јачали смо материјалне потенцијале наше организације, куповином пословног простора, који ће користити и генерације које ће радити у нашој фабрици и када ми више не будемо ту. Техничку опремљеност подигли смо на највиши ниво, да би одговорили изазовима времена, уз достизање завидног финансијског нивоа наших фондова, довољан су прилог за тезу о подизању потенцијала нашег Синдиката.

Mожда најважније, дефинитивно су иза нас размишљања која нису јавно изречена, да ли је нашој земљи потребна оваква производња. Данас сви проблеми нису решени, јер трајнијих решења нема, али је положај фабрике најповољнији од почетка овог века. То нам даје за право, да се осећамо као победници. Ипак ово стање треба искористити за дефинисање нових односа са државом. То се не може постићи без политичког утицаја. Рецепт за то је врло једноставан. Враћање вредностима које негују раднички покрети у свету. Пре или после бићемо на том путу.

Издавач: Синдикална организација Застава Оружје. За Издавача: Југослав Ристић, Главни уредник: Катарина Јаковљевић, Сарадници: Драган Стаменовић, Јасна Милановић, Душица Радуловић, Алекса Грковић, Милован Лучић, Помоћник главног уредника за техничку припрему: Невен Петровић, сарадник: Верољуб Јецић, насловна страна и корице: Милош Поповић, фотографије: Радосав Миладиновић, Илустрација: Иван Радуловић стр 12, Зоран Ивановић стр, 16 и 18, Адреса: Трг Тополиваца 4, Тел./факс: 034/323-059, e-mail: sindznp@verat.net WEB: www.oruzari.co.yu

Стеван Никчевић

ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР ПРЕДУЗЕЋА ЈУГОИМПОРТ - СДПР

Запослени у Одбрамбеној индустрији се сећају доброг живота који су имали радији у њој. Шта сматрате основним узроцима губитка места које је наша Одбрамбена индустрија имала у свету?

Директор Стеван Никчевић: лично сматрам да узроци и промене, и тежак положај који је задесио Одбрамбену индустрију у великој мери леже ван саме наше Одбрамбене индустрије. Мислим да је пуно ствари на које она није могла да утиче, и на које фабрике и Југоимпорт-СДПР Ј.П., као финанализатор и интегратор понуде наше Одбрамбене индустрије, није могао да утиче. То су, на првом месту, санкције, изолација, смањене инвестиције у развој, како самог Министарства одбране, тако и фабрика које су у недостатку и тржишта, али и обртног капитала, морале да се боре са свакодневним проблемима, са преживљавањем, тако да су то главни проблеми. Јасно је из свега да су ти проблеми ван могућности решавања самих фабрика.

Држава се определила да задржи већинско

власништво у шест предузећа Одбрамбене индустрије. Наравно, ту је и Јавно предузеће Југоимпорт - СДПР. Да ли мислите да је ово добар модел, у смислу власничких односа, и да ли видите потребу чвршћег повезивања између субјеката који чине Одбрамбену индустрију?

Сматрам да је у садашњем периоду, у периоду транзиције, и свакако реструктуирања великог броја субјеката који су, у већој или мањој мери, у власништву државе, а самим тим и Одбрамбене индустрије која је у већинском власништву државе, добро да у овом периоду остану у том истом власничком статусу. Из разлога што примећујемо последњих година лагани опоравак ове индустрије и са становишта државе као оснивача није логично да нешто отуђује, да продаје своје уделе у тим предузећима у моменту када она нису у потпуности опорављена и обновљена.

То је један домаћински однос и верујем да много више места за такво размишљање има у тренутку када фабрике ојачају, када повећају извоз и када буду атрактивније за било ког новог власника.

Што се тиче идеје о обједињавању, то је једна од идеја коју смо, заједно са фабрикама, разматрали на радним састанцима и та идеја није имала апсолутну подршку самих фабрика. Тако да је постојећи начин организовања задржан и фабрике, односно производијачи, унутар одбрамбене индустрије, као и Југоимпорт, нису излазили са било каквом идејом о некој чвршћој интеграцији према свом оснивачу, односно према држави.

Сведоци смо постојања великог броја предузећа која се баве трговином наоружањем и војном опремом. Због неких од њих држава је у ранијем периоду имала проблеме. Колико та чињеница отежава пословање Одбрамбене индустрије и како мислите да то треба уредити?

Апсолутно сте у праву да огроман број предузећа која имају лиценцу за спољну трговину наоружањем и војном опремом, а по мојим сазнањима тих предузећа је сада преко 100, представљају озбиљан проблем.

На жалост, често се срећемо са ситуацијама да та предузећа направе пропусте на појединим тржиштима или према нашим државним органима, тако да се појаве на тржиштима која

нису дозвољена за рад, и на којима фабрике, а и Југоимпорт-СДПР Ј.П., нису у прилици да раде. С друге стране, често због технички необрађеног маркетиншког наступа, могу да нам отежају, на појединим тржиштима, приступ купцу, зато што у понуди дају нешто што није адекватно. Имали смо таквих примера пре две године

када су две наше фабрике одбрамбене индустрије биле у проблему зато што су кренуле у производњу за тржиште које није било дозвољено. То је био један од послова са тим предузећима која, на жалост, имају лиценцу за спољну трговину наоружањем и војном опремом. И, као финале смо имали да је држава морала да обештети те фабрике у износу од неколико милиона долара. Још увек држава није у прилици да наплати то што је морала да финансира производњу. То је један од најилустративнијих, а и последњих примера због којег би, по мом мишљењу, требало да се регидише води политика у области лиценцирања предузећа за спољну трговину наоружањем и војном опремом.

У току су консултације у вези измена и допуна постојећег Закона о спољној трговини наоружањем и војном опремом

и робом двоструке намене, и ја очекујем да ће и те примедбе које су биле везане за лиценцирање, односно акредитацију таквих предузећа бити уважене.

Одбрамбеној индустрији се дугују значни износи новца за извозне послове реализоване у ранијим деценијама. Из тих послова је стајала држава. Да ли мислите да је држава требала да преузме та дуговања и исплати Одбрамбеној индустрији та средства, која би била употребљена у неопходне инвестиције, као што су то урадиле неке од бивших југословенских република?

Код нас је било речи о томе да су поједине бивше југословенске републике обештетиле компаније са своје територије, које су учествовале у тим пословима "извоза на кредит", како су се званично звали уговори који су последица политичких аранжмана склапаних 70-их и 80-их година о извозу на тзв. "трећа тржишта".

Међутим, чињеница о којој се не води довољно рачуна је да су бивше републике преузимале потраживања тих компанија само у фази приватизације. То је конкретно учињено у Словенији, у Македонији, и сада се то ради у Босни. Али, то је учињено искључиво ради сравњивања биланса и ради припремања тих фабрика за приватизацију.

Ни једна од бивших република није из буџета дала неку финансијску ињекцију тим фабрикама.

С друге стране, ипак морамо бити искрени и, без обзира колико често и приговарамо држави да не води рачуна о неким интересима одбрамбене индустрије, морамо бити свесни чињенице да је држава често и конвертовала велика потраживања која је имала према одбрамбеној индустрији у њен власнички улог, тако да је врло често правила интервенције у смислу олакшавања позиције и статуса одбрамбене индустрије.

5. Дешава се глобализација Одбрамбене индустрије (пример General Dynamics). Колико је наша Одбрамбена индустрија, која је тренутно изван тих процеса, способна да буде носилац развојних пројеката? Да ли прети опасност да наша Одбрамбена индустрија остане изван тих токова, као што је то пример са нашом Аутомобилском индустријом?

Наша Одбрамбена индустрија се показала, до сада, много виталнијом него што је то Аутомобилска индустрија. Чим је прошао период санкција она се вратила на многа тржишта, она сада готово искључиво живи од извозних послова. Значи да је она својим производом, односно квалитетом своје робе, али и услуга, које је у прилици да понуди ино-купцу, показала да је способна да функционише од извоза.

Подсетићу на чињеницу да је буџет Министарства одбране веома дugo био врло мали и скроман, тако да су се већ доста дugo фабрике преоријентисале на извоз. Мислим да ће и у будућем периоду

улагање у развој у фабрикама зависити искључиво од комерцијалних елемената, односно улагање искључиво у оне производе који ће брзо наћи купца, у онај развој који ће моћи врло брзо да се комерцијализује.

На жалост, наша држава нема велике фондове који би могли да подрже развој Одбрамбене индустрије. Развојна ставка је у Министарству одбране годинама била веома мала, и ја морам да похвалим напоре који се чине уназад две године у Министарству одбране да се развој појача. То ће се одразити на потенцијале и на извоз самих фабрика Одбрамбене индустрије.

Пред Одбрамбеном индустријом су нови послови. Каква је, по Вашем мишљењу, перспектива Одбрамбене индустрије Србије, са посебним освртом на предузеће Застава оружје АД?

Говорећи о перспективи Одбрамбене индустрији моје мишљење је да је једна од фабрика која свакако има светлију будућност и фабрика Застава оружје. Она то заслужује и због веома дуге традиције свог постојања, због високог квалитета својих производа, и због поштовања које има код купаца, а и којим заслужује поштовање нових купаца, и нових партнера.

...свака озбиљна земља држи до ћога да има сопствену производњу те врсте наоружања...

Мислим да је добра пословна политика оријентација да се подједнаке снаге унутар фабрике уложе у спортски и ловачки програм, и

истовремено у војни програм, односно програм пешадијског наоружања. Сматрам да је тиме руководство Застава-оружје, улазећи у ове квалитетне дугогодишње аранжмане са пословним партнерима, показало једну зрелост и умешност да води једну савремену пословну политику кроз коју долази до сигурних пласмана и сигурних аранжмана који омогућују дневно функционисање фабрике, и наравно уз наду да ће повећати извоз. Верујем да ће се и уговори које смо сада закључили, који ће у великој мери упослiti линију за производњу пиштола, квалитетно и добро одразити и на пословање фабрике у целини.

С друге стране, желим да верујем да ће и у будуће држава, кад год буде размишљала о Застава оружју, размишљати као о једној стратешкој фабрици и имати у виду да је то фабрика не само са дугом традицијом и са великим респектом у свету међу страним партнерима, већ имати у виду чињеницу да свака озбиљна земља држи до тога да има сопствену производњу те врсте наоружања.

То је чињеница која мора темељно да опредељује сваког ко у било којој Влади буде доносио одлуку о неком будућем статусу ове фабрике и зато желим посебно да укажем на ту чињеницу, уз жељу и запосленима у Застава оружју, да нас у будућности чекају неки бољи и лепши дани који, на жалост, за многе од нас живе само у сећањима, али у уверењу да ће они сигурно доћи.

Разговор водила Катарина Јаковљевић

Раде Громовић - Системски приступ

Посета министару, Шутановцу и Динкићу, њоштврдила је решеносћ владе Републике Србије да системским приступом реши нагомилане ђошеше-коће у предузећима одбрамбене индустрије

Како сагледавате пословање предузећа у првом кварталу 2008. године?

План за ову годину, у износу од 30,6 милиона долара, покривен је чврстим уговорима и поруџбеницама на нивоу од 75 одсто. То је јак аргумент који нам омогућава да кажемо како после низа година буквалног преживљавања коначно послујемо у нормалнијим условима. У првом кварталу имали смо реализацију од 5 милиона долара, што је у задњих осамнаест година највеће остварење. По правилу, реализација у првој половини године увек је мања од очекиване, а већа у другој половини године. Сходно успешном првом кварталу очекујемо битно повећање реализације у следећем периоду.

Недавно су у посети Застава оружју били министар одbrane Драган Шутановац и министар економије и регионалног развоја Млађан Динкић и обећали да ће фабрика месечно добијати 30 милиона динара за модернизацију производње, куповину репроматеријала и повећање плате запослених. Да ли се обећања испуњавају?

Још 4. марта, пре посете нашој фабрици, имали смо састанак у Министарству економије и регионалног развоја, на коме су, поред министра економије и регионалног развоја Млађена Динкића и министра одbrane Драгана Шутановца, били присути директори и председници синдиката свих шест предузећа одбрамбене групације, као и директор Југоимпорта-СДПР. Том приликом покренуто је решавање неколико питања важних за регулисање одређене проблематике која мучи сва предузећа и одређени су правци даљег деловања. Све то указује да је држава решена да системским приступом консолидује сва предузећа одбрамбене индустрије.

Ми смо тада указали колики је извозни потенцијал ове групације која и у оваквим условима у каквим послујемо остварује значајан обим извоза од 70 до 80 милиона долара годишње, а потенцијал је бар 200 милиона долара годишње. То се може постићи само уз инвестиције у модернизацију производних капацитета, набавку нових, продуктивнијих технологија и отварање неких нових тржишта на која држава треба да прокрчи пут. Министри су своју решеност да решавају проблеме предузећа Одбрамбене индустрије потврдили и приликом посете Застава оружју, 18. марта у Крагујевцу. Обећана финансијска средства пристижу и она су наменски определена за репроматеријал и обезбеђење свих неопходних ресурса.

О повећању зарада пословодство сваког месеца преговара са синдикатом. Договорно, повећавамо плате сходно могућностима и критеријумима на тржишту. Трошкови живота расту и ми морамо водити рачуна да не угрозимо пословање фабрике, а при томе бринемо о материјалном статусу запослених.

Почетком 2008. одржана су и два велика сајма "SHOT SHOW" у Америци и "IWA" у Немачкој. Какви су ефекти наступа наше фабрике на овим сајмовима?

Застава оружје своје производе традиционално излаже на два најзначајнија светска сајма - "SHOT SHOW" у Америци и "IWA" у Немачкој. У Америци је то излагање специфично због сарадње са нашим америчким партнеријом фирмом Ремингтон, па су карабини и малокалибарске пушке представљени под

Раде Громовић вд директор Застава оружје

Ремингтоновим брендом на његовом штанду. Сарађујемо и са фирмом European American Armory (EAA) преко које извозимо пиштоле ЦЗ 999. Од ове године почели смо да извозимо и M88, пиштолу у доњој средњој класи, који се одлично позиционира и већ су пласирани прве партије. У Лас Вегасу је обављено је око 30 пословних разговора. Циљ је ширење тржишта за наше артикле. На пример, тржиште Далеког истока на које смо прошле године направили значајан искорак. Поменућу само Пакистан, где иде сјајно програм пиштола, па тржиште Индонезије, где смо такође кренули са испорукама црних стрела и пиштола из фамилије ЦЗ. Циљ нам је да освојимо и тржиште Малезије, које је једно од најбогатијих и изузетно важних у региону.

На 35. сајму "IWA" у немачком граду Нирнбергу забележили смо одличне резултате. Представници пословодства имали су више од 60 састанака са представницима разних фирм уз целог света и већ сада добијамо поруџбине из поједињих земаља Латинске Америке. На сајму IWA Застава оружје и Први партизан излагали су експонате на новом штанду, савременог дизајна који је изазвао пажњу посетилаца. **Да ли можемо да испоштујемо све потписане уговоре? Тачније, постоје ли уска грла у производњи?**

Уговори и поруџбине које смо закључили и добили прилично нам обезбеђују сигурност у пословању и планирању. Након тешког периода санкција тек смо пре годину две кренули у нове инвестиције куповином 21 ЦНЦ машине. Петнаест-шеснаест година пре тога нисмо могли ништа да инвестирамо јер смо буквално преживљавали. Сада морамо размишљати о инвестицијама, о улагању у текуће и инвестиционо одржавање, у набавку нове опреме. Без тога није могуће "разгушити" одређена уска грла. Она постоје и то је евидентно. Чињеница је и да имамо одређене правце и технолошке линије које захтевају ревитализацију, ремонт. Ми то радимо у ходу захваљујући средствима која сами обезбеђујемо. Са Банком Интеса, која нас дugo година прати, у процесу смо обезбеђења одређене кредитне линије на нивоу од 1,8 милиона евра, при чему ћемо тај новац искључиво уложити у планиране инвестиције, првенствено у ремонт постојеће опреме, ревитализацију одређених капацитета, куповину неких специфичних делова за поједину опрему, за куповину нових машина. И наш план је у битној мери базиран на реализацији тих инвестиционих улагања. То смо недавно и представили министрима Млађану Динкићу и Драгану Шутановцу када су били у посети нашој фабрици.

Приредила: Јасна Милановић

Драган Илић заменик председника Управног одбора

АКТИВНОСТИ УПРАВНОГ ОДБОРА

ДЕЦЕМБАР-МАРТ 2008. године

Завршетак 2007. године у раду Управног одбора обележила је седница одржана половином децембра где се на дневном реду седнице нашао Предлог плана пословних активности за 2008. годину. Оптимистички план пословања заснивао се на томе што су крајем године потписани уговори за артикле који су делом већ постојали на залихама готових производа, као и што се на бази потписаних уговора стварао амбијент за благовремену снабдевеност ресурса за производњу. Пословодство фабрике је Управном одбору предложило план који је дуплиран у односу на претходну годину.

Чињеница да је Колегијум пословодства усвојио план пословања који на таквом нивоу задњих неколико година никада није планиран, и да је реализација предложених сагледавана из свих угла, са јасним одредницама како се предложени план може испунити у високом проценту, био је аргумент за Управни одбор да ће остварења пратити зајртане планове.

Резултати пословања 2007. године нису давали за право на оптимизам за тако постављен план, али образложение да је план базиран на уговорима за унапред познатог купца уверило је чланове Управног одбора да такав план треба подржати, што је и учињено, са констатацијом да пословодство сноси пуну одговорност за остварење плана по свим елементима. Предочене су и мере унутрашњег реструктуирања, како по питању распоређивања запослених, тако и по питању санкционисања свих који не буду испуњавали радне задатке.

На јануарској седници Управног одбора донета је и одлука да се прихвати понуда ирачке Владе за откуп ирачког дуга према Југоимпорт СДПР-у. Средином осамдесетих година фабрика је за потребе ирачких снага безбедности направила и преко СДПР-а извела робу коју до сада није наплатила. У овом тренутку ниво наплате, у односу на основни дуг, износи 26,6% тако да је фабрика по том основу наплатила око 850.000 долара. Понуду су под истим условима прихватила и сва предузећа бивше Југославије која су своје производе извела преко СДПР-а.

На истој седници се анализирало стање безбедности фабрике где су презентовани случајеви нарушавања радне и технолошке дисциплине, као и случајеви отуђивања имовине у појединим целинама фабрике. Анализирана је појава алкохолисаности запослених, као и аномалне појаве и пропусти у појединим целинама фабрике. Наложено је да директор предузме мере за побољшање општег стања безбедности, као и да се тромесечно Управни одбор информише о стању безбедности у Застава оружје АД.

Крајем јануара је одржана и седница УО са темом усвајања извештаја о редовном годишњем попису имовине. Одлука о започињању активности на годишњем попису донета је октобра месеца, али и поред тога надлежне службе нису успеле да у року припреме УО извештај о попису, тако да је усвојен са даном закашњења, што је за последицу могло имати високе новчане казне прописане за непоштовање предвиђених рокова у којима треба спровести одређене пословне активности.

Због присутних недостатака, извештај је усвојен са низом примедби, уз амнистирање одговорних за направљене мањкове који ће се књижити на терет

Драган Илић, заменик йредседника Управног одбора йредузећа Застава оружје А.Д.

фабрике. Нова законодавна политика је јасно дефинисала питање одговорности тако да попис имовине и средстава који ће се обавити крајем године требао би да да јаснију слику стања чиме фабрика заиста располаже.

У мартају је анализирано пословање предузећа где је констатовано да су показатељи исувише ниски за план који је постављен. Разлози се могу тражити у објективним тешкоћама услед недостатка финансијских средстава, али и субјективним факторима због врло спорог ритма потеза који су требали да прате реализацију остварења уговорних обавеза. Из тог разлога је наложено руководству и надлежним функцијама да на крају првог квартала поднесу извештај Управном одбору о проблемима у извршењу постојећих уговорних обавеза, како би се УО и Министарство одбране ангажовали у отклањању проблема који отежавају пословање фабрике.

Део проблема је делимично решен посетом министра одбране Драгана Шутановца и министра економије Млађана Динкића. Јасна подршка високих гостију исказана приликом посете охрабрујућа је са аспекта државе за фабрику и Одбрамбену индустрију у целини.

Такве околности намећу низ питања везних за унутрашњу организацију. Охрабрују први потези, али храброст за снажне промене биће потребна врлина за првог руководиоца фабрике, као и за све чиниоце од чијих потеза буде зависила будућност фабрике и запослених.

Да ли наше ресурсе користимо на најбољи могући начин како би остварили пословну политику зајртаних циљева? Промене ће значити и мењање приступа руководилаца тако да увере све да су способни да обезбеде да се планови у фабрици остварују према предвиђеној динамици. Добра је ствар када се има амбициозни план - још је боља када се он испуњава. Такав приступ захтева да фабрика има такве људе који могу да употребе своје вештине и знања.

Ми их засигурно имамо. Само је питање да ли ћемо их и како искористити ?!

СТАВОВИ 12 АНКЕТИРАНИХ ЗАПОСЛЕНИХ ОКО ПОДЕЛЕ БЕСПЛАТНИХ АКЦИЈА ЈАВНИХ ПРЕДУЗЕЋА

1. Радослав Благојевић, 50210/1090. Ја имам позитиван став према подели бесплатних акција од стране државе. Верујем у та обећања. Оне ће ми донети какву-такву сигурност и немам намеру да их продајем. Чуваћу их и чекати њихову већу вредност, јер су то све јаке фирме које не могу пропасти.

2. Јоргованка Милићевић, 56352/4390. Мој отац није успео да узме акције фирмe Ратко Митровић јер је пропала и сматрам, као и он, да је ово праведно што се нуде бесплатне акције јавних предузећа за оне грађане који то право нису досад остварили. Ја такође намеравам да се региструјем за доделу бесплатних акција.

3. Биљана Андровић, 104383/4303. Имам песимистичан став око те приче о бесплатним акцијама државе. Ако и дође до поделе ја сигурно нећу много веровати ни брокерским кућама. Да је наша фабрика дала акције ја бих имала поверење, а са друге стране, боље је да остане овако и да фабрика задржи постојећи статус.

4. Небојша Арсић, 59657/9103. Нисам сигуран. Не верујем док не видим то у вези са бесплатним акцијама, због лоше политике која се води на многим нивоима.

Узимамо пример станова. Сви смо одвајали средства за тај фонд а колико људи немају над главом?! Где је ту правда? Шта је са обештећењем по том питању, па тек онда да причамо о акцијама.

5. Милене Ђурић, 25035/9190. Шта могу да мислим када је у овој земљи све несигурно. Не видим неку перспективу јер многе ствари нису регулисане како треба па како да не будем скептик и за те бесплатне акције !

6. Драган Миладиновић, 58458/4303. Чујем свакакве приче о тим бесплатним акцијама које ће нам дати држава. Имам разлоге због којих сам скептик. Када би наша фабрика давала акције то би већ била друга прича, јер наш синдикат не би дозволио да будемо преварени. Овако...., ми обични људи нисмо баш добро обавештени о овој државној акцији.

7. Мирољуб Соврлић, 74279/4303. Мој став је да бих ипак сачекао евентуално емитовање акција предузећа Застава Оружја, јер се надам да ћемо тако и добити већу вредност па засад не намеравам да се пријављујем за ову поделу бесплатних акција.

8. Славица Илић, 72172/5090. Искрено, немам поверења у та обећања око бесплатних акција, јер их је и досад било доста, а нису испуњена. Када бих и добила, акције бих одмах продала због егзистенције која је угрожена. Акције у фабричкој режији би имале позитиван ток али би то био мач са две оштрице, јер би дошло до приватизације и вишке радника.

9. Божидар Голубовић, 25733/9102. Лепо је то што се прича а да ли је то истина? Није први пут да држава нешто обећа, а не испуни. Никоме више не верујем. Доста је било превара и лажи, мада нисам довољно упућен, како су те акције законом регулисане?

Ако их и добијемо, не треба их продавати, јер то је најлакше.

Откупили би их бизнисмени и разни други људи за мале паре.

10. Ранђел Исаиловић, 50090/4303.

У ту причу не верујем и мислим да неће ни бити тих бесплатних акција. Зар смо мало пута били преварени?! Најгоре од свега је што мислим да држава нема те паре. Очекивао сам акције "Фабрике оружја" а и даље их очекујем. То је, по мени, једино реално.

11. Радивоје Ћуковић, 29589/0290. Чуо сам за државне акције, али бих више волео да их добијем од моје фирмe, јер би биле повољније како за мене, тако и за моје колеге.

Били би сви емотивно везани за њих. Пошто је извесно да их овде у фабрици неће бити у скорије време, питам се како ће држава извести ту поделу?! Мале су то паре за појединца а велике за државу.

12. Бојан Величковић, 106209/6391. Мислим да је фабрика требала да нам да акције или би тада дошло до приватизације и разних трзвавица јер је велико питање ко би купио нашу фабрику. Државне акције су мало неправедне јер је овај народ више заслужио. Акције више вреде од овог што се нуди.

РАПОРТ

20.12.2007. Крагујевац

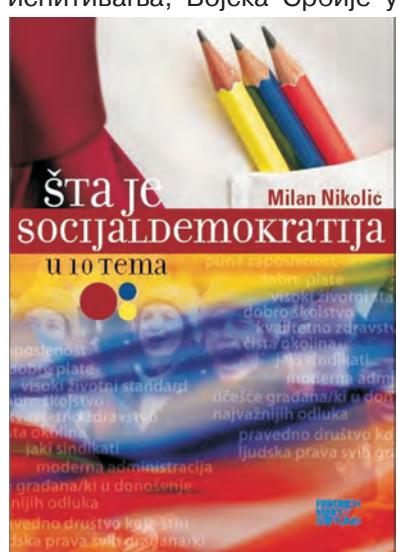
Уз подршку фондације Фридрих Еберт за чланове Скупштине Синдикалне организације Застава оружје одржано предавање на тему "Шта је социјалдемократија?"

18.01.2008. Крагујевац

Синдикална организација покренула је иницијативу код Министарства одбране за изузимање Управне зграде, саграђене још 1928. године, из поступка приватизације. У Синдикалној организацији Застава оружје сматрају да је очување ове зграде интерес и града Крагујевца и да би се због њене историјске и архитектонске вредности и градске структуре требале ангажовати на решавању овог питања.

30.01.2008. Крагујевац

Министар одбране Драган Шутановац, на позив Синдикалне организације, посетио је предузеће Застава оружје, где је разговарао са члановима Одбора Синдикалне организације и пословодством предузећа о проблемима који оптерећују пословање. Министар Шутановац најавио је да испитивања, Војска Србије ускоро бити опремљена

12.12.2008. Крагујевац

Одржана је Скупштина Синдикалне организације на којој је оцењено да је у 2007. години остварен значајан успех са становишта синдикалног деловања и резултата који су постигнути на плану стабилизације у пословању предузећа Застава оружје.

Фебруар 2008. Београд

Одбор Одбрамбене Индустрије Србије, тело које је формирала Управа Синдиката металара Србије, кога чине чланови Управе Синдиката металара Србије и председници шест Синдикалних организација предузећа Одбрамбене индустрије Србије, изабрало је једногласно, на своју првој седници, за председника овог тела Југослава Ристића, председника Синдикалне организације Застава оружје. Тиме је Управа Синдиката металара Србије одала признање досадашњем раду Синдикалне организације Застава оружје.

Фебруар 2008. Београд

Војни савет Министарства одбране Републике Србије донео је одлуку о почетку серијске производње пушке М21 и та одлука практично значи да је та пушка званично уврштена у систем наоружања Војске Србије.

ће, после завршних пушком М21, за почетак око 1500 комада, с тим што би се тај број касније могао и повећати.

Такође, министар Шутановац изразио је задовољство, због уговорених послова које предузеће Застава оружје има у 2008. години и најавио да ће се Министарство одбране, заједно са Министарством економије и регионалног развоја, активније ангажовати у пружању подршке "оружарима".

ЧЛАНСТВУ

04.03.2008. Београд

Представници пословодства и Синдикалних организација шест предузећа Одбрамбене индустрије Србије разговарали су са министром одбране Драганом Шутановцем, министром економије и регионалног развоја Млађаном Динкићем, као и са директором предузећа Југоимпорт СДПР Стеваном Никчевићем, о проблемима са којима се суочавају ова предузећа и о начинима за њихово превазилажење. На сасланку је договорено да свако предузеће до краја марта достави програм пословања на основу чега би могле да се одреде конкретне мере које треба да предузму и предузећа и држава, а које би довеле до успешнијег пословања ових предузећа.

08.03.2008. Београд

У Министарству економије и регионалног развоја почела је израда социјалног програма који ће се примењивати у предузећима Одбрамбене индустрије Србије. У израду тог модела решавања вишке запослених укључено је и пословодство и представници Синдикалне организације предузећа Застава оружје.

17.03.2008. Крагујевац

Одржана је Скупштина синдикалне организације на којој је анализирано тренутно пословање предузећа Застава Оружје.

18.03.2008. Крагујевац

Министар одбране Драган Шутановац и министар економије и регионалног развоја Млађан Динкић обишли су производне програме предузећа Застава оружје. Министар Динкић је рекао да је одлучено, на основу бизнис-плана који је достављен Министарству економије, да се предузеће Застава оружје, почев од марта до краја године, подржи месечно са 30 милиона динара. Такође, министар Динкић изјавио је да очекује да на седници Владе која ће бити одржана у Априлу буде донета одлука о конверзији дугова предузећа у капитал државе, као и да ће, уколико постоји потреба за социјалним програмом на добровољној основи, бити одобрен исти социјални програм као у претходном периоду. "Ја сам импресиониран потенцијалима фабрике који су нам данас представљени и мислим да, уз државну подршку као што је то свуда у свету када је наменска индустрија у питању, ми можемо да успемо", закључио је министар Динкић.

Министар одбране Драган Шутановац оценио је да је предузеће Застава оружје извозно оријентисана фабрика која има свој производ, своје купце, и да као таква има перспективу. Као један од разлога за посету предузећу Застава оружје министар Шутановац је навео и нови аранжман овог предузећа и Војске Србије. "Ове године ћемо кренути у реалну куповину првих 1.500 комада за опремање наше Војске најсавременијом пушком која се производи у овом делу Европе и надам се да ће то допринети да се фабрика развија у правцу у ком су то замислили запослени", изјавио је министар Шутановац.

15.04.2008. Крагујевац

Отворена је Синдикална продавница у реновираним просторијама "белог магацина".

17.04.2008. Крагујевац

Представници Синдиката Металаца 36 из Гетеборга уручили су дипломе за 150 чланова синдиката који су завршили основну и вишу информатички курс. Обуку је организовала Синдикална организација Застава Оружје уз подршку Синдиката металаца из Гетеборга.

Лекар специјалиста, Др Мирјана Вулетић-Павловић

Поново Вас водимо у "Заставину амбуланту". У очној смо ординацији докторке Мирјане Вулетић Павловић офтальмолога. Љубазно смо примљени, тек пошто је прегледан и задњи пациент. Чекање се исплатило, јер смо нашим читаоцима припремили занимљив прилог који је, пре свега едукативног карактера.

Реч дајемо Др Мирјани Вулетић Павловић.

Офтальмологија је наука о виду, болестима и манама ока. Јављају се далековидост, кратковидост и патологија која може бити последица манифестије на оку. Ми овде у кабинету немамо, баш неку савремену опрему, али оно што имамо покрива наше потребе. С'обзиром да је сада хит компјутерско одређивање диоптрије и у односу на приватне оптичарске ординације мало отежано радимо. Данас одрадимо нешто, па закажемо за три дана контролу, а када би сео за компјутер све би се одрадило за један минут. Има људи који би хтели да нам помогну да добијемо тај компјутер, а то су донацији, министарство здравља, град, наши синдикати...

Око је мали орган, али има много патологије, од алергијских, запаљенских, дегенеративних и малигних стања до рефракционих аномалија. Постоји оболење ока које се зове катаракта или скрама. Болест почиње замућењем сочива, затим беланчевине бубре и практично пациент почиње слабије да види, жали се на присутну маглу. Такав пациент лепо чита новине, а не види на даљину. Оболели око 55.-те године живота почиње да скида наочаре за читање. То је још један показател који мора да се препозна. Зашто је ова болест у порасту и зашто настаје, још увек се незнана. Једино што се зна је то да из неког разлога бубре беланчевине и сочиво пуни водом.

Лечи се оперативно, а операција је рутинска, тако да пациенти после ње имају одличан вид и враћају се послу. Питамо Др Вулетић П., да ли је бомбардовање наше земље као и наше фабрике повећало број оболелих, и добијамо одговор да је једино сигурно да се нешто дешава, а о чему се ради, још увек се не зна. Питали смо за још неке важне области везане за око. Докторка нам је дала информацију више што се тиче очног дна.

Очно дно је огледало крвних судова и што би рекла наша стара докторка Миланка Пантић: "Све до мозга вам видим". На очном дну се виде многе ствари и што је веома битно, види се жута марља, очни живац и крвни судови, такође примећујемо све промене изазване високим крвним притиском и шећером.

Ми смо такође консултативно оријентисани, јер нам колеге из различитих областима шаљу пациенте, због главоболје, вртоглавице, хипертензије и обично се тражи налаз на очном живцу који је битан за неурологију, неурорхирургију итд.

Што се тиче ношења наочара, само далековиде особе тј. деца која носе плус наочаре до 3-4 диоптрије, а имају око пет

ЗДРАВСТВЕНИ БИЛТЕН: **ВИДИМО ЛИ ДОБРО ???**

ШТА ЈЕ ОФТАЛМОЛОГИЈА? ОД КОЛИКЕ ВАЖНОСТИ ЈЕ ПОСЕТА ОВОЈ ОРДИНАЦИЈИ, АКО НА ОСНОВУ ОВОГ ТЕКСТА МОЖЕМО ПРЕВЕНТВО ДЕЛОВАТИ НА НАШЕ ЗДРАВЉЕ??!

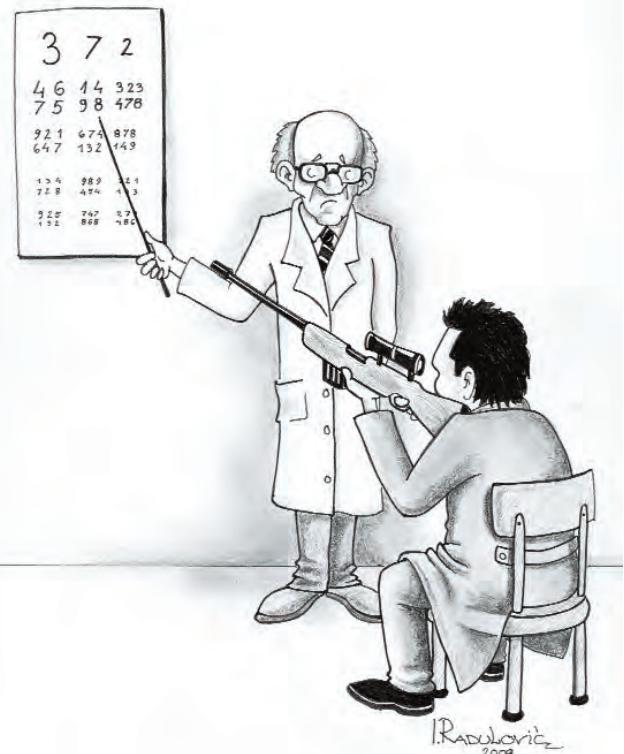
година са навршеним пубертетом, тај се плус изгуби и више не носе наочари. Што се тиче миопије тј. кратковидости, она обично расте и таква деца, а касније људи никада не скидају наочаре.

Питамо да ли је заблуда да телевизију треба одгледати са угашеним собним светлом. Докторка каже да је то ствар навике и да то није правило, али људи који имају глауком затвореног угла не би требали да гледају телевизију са угашеним собним светлом, зато што се корен дужице завлачи у коморни угао и компромитује отицање очне водице и може доћи до акутног напада глаукома. Такве особе такође не треба да носе сунчане наочаре.

Што се тиче превентивне у офтальмологији сваки човек после 45-те године треба да дође код очног лекара на преглед и измери очни притисак с'обзиром да је глауком ока подмукла болест, да се тешко открива и не даје никакве симптоме. Људи примете да не виде и када дођу овде то уме да буде касно.

Порука нашим пацијентима, а вашим читаоцима је да чешће долазе. Наши оружари знају за нас два очна лекара. То су докторка Влатка и ја. Обим посла је повећан и на жалост немамо лекара у другој смени, јер је наша колегиница Слава, пре два месеца изненада преминула. С'обзиром на околности, а и сами видите колико је овде пацијената, никада их не враћамо нити закazuјемо. Имамо прегледе, систематске прегледе, повреде, консултације, издавање потврда возачима... и да поновим најважније је да квалитетно и лепо одрадимо свој део посла и не вратимо ни једног пацијента.

Душица Радуловић

САНАЦИЈА ВЛАГЕ У МУЗЕЈУ "СТАРА ЛИВНИЦА"

Фабрика Застава оружје се још 2003. године обратила Заводу за заштиту споменика културе у Крагујевцу са захтевом за предузимање мера техничке заштите и других радова на објекту музеја Стара ливница. Један од више захтева је био утврђивање узрока порекла влаге и санирање исте.

Марија Милошевић, дипл.историчар уметности

Министарство културе је одобрило средства за испитивање влаге 2006. године, али се са радовима започело тек јануара 2008. године.

Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу је преко свог извођача радова отпочео са радовима на санацији капиларне влаге зидова објекта Стара ливница. Радови су извршени у току друге половине јануара 2008. године. Извођач радова је фирма С.З.Р "Таурус" из Крагујевца.

Радови на постављању хидроизолације подразумевају хоризонтално машинско пресецање зидова. У тако направљене резове инјектира се специјални цемент полимерна маса која поседује изузетну чврстоћу на притисак. Затим се уградију хиомастер шине које представљају јединствену водонепропусну баријеру која трајно заштити објекат од капиларне влаге. Овим поступком се не нарушава статика нити конструкција објекта. Применом ове технологије многи културно-историјски споменици из разних епоха на територији наше земље су сачувани од подземних вода и капиларне влаге.

За несметано извођење радова било је потребно оспособљавање објекта у смислу ослобођења истог од лица (особља музеја), ствари и музејских експоната који су морали бити измештени у депо или померени од зида и заштићени од прашине. Радови су изведени на целој дужини објекта музеја, зидови су пресечани и са спољашње и са унутрашње стране, сваки засебно. Стручни, конзерваторски надзор вршила је Јелена Милосављевић, дипл. архитекта, запослена у Заводу за заштиту споменика културе у Крагујевцу. Није било никаквих проблема, при извршењу радова, па се са њима завршило и пре истека предвиђеног рока.

Тренутно је у току чишћење и сређивање музејског изложбеног простора, депоа, канцеларија и помоћних просторија, као и враћање сталне музејске поставке. Послове чишћења обављају радници фабрике Застава оружја. Жеља свих нас је да музеј што, пре настави са нормалним функционисањем. Међутим, сви проблеми

још увек нису решени. Додатна материјална средства за малтерацију зидова који су обијени приликом извођења наведених радова још увек нису обезбеђена. Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу упутио је захтев Министарству културе, чека се одобрење.

Преостаје нада да ће се то десити у скоријем периоду, али Музеј ће и у оваквим условима наставити са радом и већ наредних дана бити отворен за нове посете.

У плану су, наредних месец дана посете групе ученика основних и средњих школа са територије Крагујевца, а све поводом конкурса на тему "Виртуелни водич кроз музеј Стара ливница". Пријављивање се вршило у Техничкој школи за машинство и саобраћај у Крагујевцу која је иницијатор са циљем промовисања музеја путем мултимедијалне презентације. Ова школа у фабриком Застава оружје, Шумадијским округом, компанијом Микрософт и "Фото Сони" спроводи овај конкурс по први пут. Жеља је да ученици посете музеј, упознају се са историјом привреде нашег града и своје импресије представе у мултимедијалне презентације. Ученике ће у тимовима водити професори-ментори уз стручну сарадњу и комуникацију са особљем музеја. Презентације се раде двојезично (српски, енглески) у трајању од 10 минута, а најбоље ће бити приказане у музеју и награђене. Вредне награде су предвиђене и за наставнике и за ученике, као и за најбољу школу. Резултати жирирања ће бити презентованы јавности на прес конференцији, а свечана додела награда најбољима ће се обавити 5. маја 2008. године.

За дан града, 6. маја, планира се отварање музеја, отварање фабричких капија и укидање фабричког протокола, па ће тако и ово најрепрезентативније здање индустријске архитектуре 19. века у Србији, коначно бити отворено за све прилике тј. потенцијалне посетиоце. Са музеја би био скинут вео анонимности и заборављености, шира јавност би сазнала за ово великолепно здање у свом граду. Али и то остаје, под великим знаком питања...

ЛЕГЕНДЕ НАМЕНСКЕ: Предраг Мирчић-Шеда

Рођен у Крагујевцу 1933. године, где је завршио основну школу, средњу Техничку школу, као и Машински факултет, који је уписао за време, док је већ радио у Војној фабрици, завршио такође у Крагујевцу од 1952. године, са краћим прекидом ради служења војног рока, све до 1990. године радио у Војној фабрици, у служби Технологије.

Када сам се запослио радио сам као почетник, за таблом, цртао сам неке алате који су били примерени мени, касније све компликованије. Прво сам почeo са израдом алата за тзв. "Шарац", који се радио у ОУР-у 3. Затим, на топу "хиспаносиуз", на ловачко-спорском оружју, на артиклу АК 47, на топу, стрељачком наоружању, освајао сам, чак и сигнални пиштолт... У новим освајањима увек има проблема, али су она и најинтересантнија, тада се ради пуним капацитетом, радили смо и прековремено.

У почетку биле су цртаће табле са лењицима звани "главаши", а ја сам међу првима сам добио савремену таблу тзв. "кулман-апарат" који је био швајцарске производње, посао се касније знатно брже обављао. Радили смо у "Институту бр.11", заједно са конструкторима, у Конструктивно-технолошком одељењу, касније је развојено на посебне целине.

Када се освоји "нulta серија" она се прима од контролних органа војске који дају оверу да је производ према конструктивној и технолошкој документацији и према условима контроле, да је поступ рада стабилизован, да је сигуран за производњу, да се може реализовати серијска производња.

Проблема има увек, никада један део не иде онако како је то предвиђено, било због погрешне концепције у изради технологије, било због немогућности остварења појединачних ката, узаних толеранција које тадашња опрема није могла да задовољи. Такође, често су задати рокови били нереални, то нереално планирање времена нас је одувек коштало. Касније, набавком ЦНЦ машина, савременијих, долазило је до бољих резултата и до лакше исправке евентуалних грешака. До тада се углавном радило на машинама из репарације, у тим првим годинама после рата.

Када сам дипломирао постао сам начелник службе за артиљеријско наоружање, службе технологије која је била лоцирана у ОУР-у 2. У време када смо се преселили, зграда артиљеријске још увек није била сасвим завршена, ту сам провео више од четири године. Део старе опреме је пресељен у нову зграду, а за део нове опреме ишли смо у набавку за Немачку. Тада се правио "троцевац", а касније смо освајали технологију и за "једноцевац", као и уређај "Галилео" за троцевца, куполе за тенк који је једним делом рађен у фабрици "Ђура Ђаковић".

Учествовао сам и у усвајању калибра 5.56мм, то је тзв. "Нато пушка", интензивно се тада радило на изради цеви за ту пушку.

Радио сам на затварачу од "Калањњикова", технолошки поступак рада, конструкција алата и могу да кажем да ми је то освајање представљало посебно задовољство, јер је тај артикал касније произвођен у великим количинама.

Сада, као пензионер, могу да кажем да наше средње техничке школе не оспособљавају у довољној мери будући кадар који, када изађе из

Предраг Мирчић-Шеда

школе, није спреман да се прихвати послана. Тако да млади људи тек када дођу на одређене послове стичу практику, рутину, упознају се са послом и схвати да им многе ствари које су учили нису потребне. Овде је више потребно знање које се стиче радом на терену, него оно које се теоретски учи у средњој школи, па и на факултету. За струку инжењера је основно познавање, односно читање цртежа. Међутим, верујем да и данас многи када изађу са факултета не знају цртеж, али временом се и то научи.

Уочи мог одласка у пензију наступило је време неког вакума, неког нерада. Свуда се појавио вишак радне снаге, нових артикула и нових освајања није било и у свим тим превирањима ја сам закључио да је за мене најбоље да одем у превремену пензију. Ову фабрику смо градили мој отац, мој брат и ја.

Без инвестиција, без нових улагања нема ни нових производа. Наша фабрика је специфична, ми сада можемо и развијамо неки артикал, али не можемо га продати, без разних одобрења, значи ту смо сада ограничени као фабрика. Док смо били на наруџбинама војске, онда је то ишло лако и без проблема. Надам се да ће се ситуација у фабрици поправити, да ће успети да поврати стару славу.

Катарина Јаковљевић

ШТА ЈЕ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТИЈА, У 10 ТЕМА (наставак из прошлог броја)

1. Владавина закона(владавина права)

Да би се могло рећи да у једној земљи постоји владавина закона потребно је да се испуне следећи услови: а) да се закони доносе демократским путем; б) да закони по свом карактеру и правном деловању одговарају интересима већине грађана; ц) да се донети закони поштују и спроводе од стране државних органа и свих других инстанци моћи; д) да нико није изнад закона, односно да су сви једнаки пред законом; е) да се закони могу допуњавати, мењати или укидати само на демократски начин, тј. када то одговара интересу већине грађана.

Осим наведених услова, неопходно је навести да једна држава не може бити демократска, ако нема демократски донет Устав, као свој први и најзначајнији правни акт.

2. Парламентарна демократија

Важан аспект парламентарне демократије је и одвојеност тј. самосталност парламента као законодавне власти, Владе као извршне власти и судског система као посебног облика власти. Такође је важно да ове три инстанце и облика власти држе једна другу (и трећу), под контролом и да ниједна не доминира другим двема, већ да се међусобно држе у равнотежи моћи.

Социјалдемократија приhvата овакав парламентарни систем демократије, али га обогаћује већим учешћем грађана у политичком животу, преко ширег директног гласања (на пример, за председника републике) или кроз рад невладиних организација, различних покрета и синдиката. (Из Едиције "Шта је социјалдемократија", у издању фондације Фридрих Еберт)

И З РАДА ПОДРУЖНИЦЕ ЦРВЕНОГ КРСТА

Од наших многобројних активности у првом тромесечју ове године издавајмо Годишњу скупштину како наше подружнице тако и Градске организације које су се поред извештаја о раду у претходној години, бавиле и доделом признања активистима за значајне резултате у раду Црвеног крста.

Добитници Сребрног Знака Црвеног крста Србије су **Милијана Гајић** из Зрак-а, **Зоран Радовановић** из РЈ 13 и **Перица Лазовић** из РЈ 13, који су уручени у Градској организацији Црвеног крста.

Добитници Захвалница Градске организације Црвеног крста су Топаловић Милијана РЈ 0490, Станковић Србијанка РЈ 31, Брашић Немања РЈ 50, Павловић Нада РЈ 61, Симоновић Радослав РЈ 62, Алексић Марина РЈ 64 и Радичевић Љиљана РЈ 91. Додељили смо у сарадњи са руководством фабрике и две новчане награде за 75 пута дату крв и то Вучићевић Зорки РЈ 43 и Матовић Радосаву РЈ 13. Захвалнице и новчане награде уручене су у нашој подружници.

Користимо прилику да свим награђенима честитамо и пожелимо како пуно успеха у даљем волонтерском раду, тако и добро здравље да би стигли да се упишу у клуб "100".

На првој редовној акцији Добровољног давања крви у овој

Гајић Милијана на уручењу захвалница

НЕОПХОДАН КАДАР

Без људи и њихових потенцијала нема ни савремене организације и њених успеха. Иако су сви ресурси организације важни, људски ресурси су најважнији. Што може једна паметна глава - не може ни хиљаду најсавременијих машина.

Човек је свесно, мисаоно, емотивно и рационално биће, које има свој идентитет и интегритет, своје вредности и квалитетете.

Људски ресурси имају пресудан значај за остваривање пројектованих циљева организације.

Да би наша фабрика успешно функционисала потребно је размочити проблем недостајуће радне снаге, нарочито оне коју можемо надоместити из сопствених редова.

У неким деловима предузећа, нарочито у производњи, осећа се недостатак појединих кадрова са којима бисмо много лакше превазилазили уска грла која се јављају. И поред више објављених интерних огласа мали је број запослених који се јављају на њих.

Помало је апсурдна ситуација да са једне стране у фабрици имамо толики вишак запослених, а да са друге не можемо да се изборимо са недостатком нпр. возача виљушка-

ра и електроколица.

Поред њих потражња је и за радницима за шмирглање цеви, где је и бенифициран радни стаж, радници на хромирању, калионичари... За поменута радна места је разматран начин стимулације и постоје различити видови и матријалне и нематеријалне стимулације за-рад попуне тих радних места.

Интерни огласи су отворени, а да ли ће неко пронаћи себе у новом занимању које се тражи, зависи од многих фактора.

Зато, ако је неко незадовољан садашњим послом, зашто онда не пробати са неким новим који са собом носи нове изазове, нове видике, ново окружење.

Један од основних принципа управљања људским ресурсима треба да буде: да прави човек у право време, буде на правом месту, да свако добије оно што му припада, да се сваком омогући да напредује сразмерно својим способностима, квалитетима и резултатима итд.

Поред занимања која се траже интерним огласом, односно преквалификацијом постојећег кадра, у

години која је одржана 14.02.2008. у кругу наше фабрике прикупљено је 73 јединица крви и подељено исто толико хигијенских пакета и мајица са нашим знаком.

Поводом 8. марта били смо гости Фабрике Каросерија на Заједничкој акцији жена давалаца крви. У просторијама наше подружнице приредили смо скроман пријем за жене активисте и даваоце крви, како активне тако и оне које то више нису, а дале су крв преко 5 пута.

Зоран Радовановић

У протеклом тромесечју помогли смо: 17 радника за лекове и трошкове лечења са 70,125 дин., 97 радника за куповину наочара до 2.000 дин. по раднику (191,087 дин.), обишли петоро наших, јако болесних чланова и урчиле пригодне пакете, помогли породицу покојног Томе Ристића нашег дугогодишњег председника са 20,000 дин, учествовали са Скупштином општине у финансирању годишњих карата за даваоце који су дали крв преко 75 пута са 32,200 динара.

У овом периоду требало је да организујемо велику акцију поделе пакета социјално угроженим радницима. То нисмо могли, јер нам фабрика по основу чланарине закључно са 02.2008, дугује 465,980 дин. и наш целокупни рад је због тога јако отежан.

Миланка Павловић

фабрици је наглашена потреба за још нека занимања коју су дефицитарна како у нашем предузећу тако и на тржишту рада.

Поменућемо само нека која "тражимо као мало воде на длану" социјални радник, електроинжењер високих струја, електроничар.

Укључивање свих запослених, не само руководства, у решавање проблема недостатка појединих занимања значи да ћемо проблем лакше решити и да ћемо са већим ангажовањем запослених допринети напретку нашег предузећа.

Драган Стаменовић Фрца

хумористичка страна:

ИЗАБРАНИ АФОРИЗМИ и ЗАНИМЉИВИ ОГЛАСИ

АФОРИЗМИ

Брачни

Не могу да обављам брачне дужности. Покварио ми се усисивач.

Ратни

Живот је кратак ! А у Србији је то баш узело маха...

Љубавни

Данас се женим. Сутра не зnam шта ћу.
У браку се осећам као фудбалски судија. Имам два помоћника!

Професорски

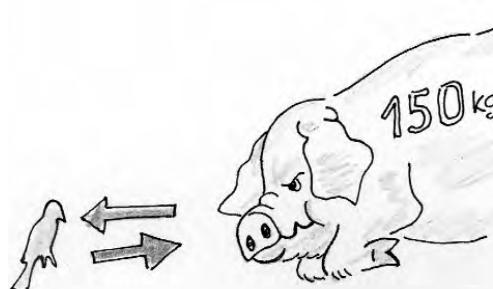
Више не бацам ни мрвицу хлеба. Професор због којег сам избачен из школе снабдева се у мом контејнеру. За убиство је потребно двоје. Брак задовољава тај услов.

Дечији

Тата ми је купио скупе патике. Сада сам ја најбољи кошаркаш.

Имамо најбоље спортисте на свету. Тамо и живе!

ЗАНИМЉИВИ ОГЛАСИ:

- Психијатар ће вам помоћи да се суочите са собом, предсобљем и купатилом.
- Мењам жутог канаринца за свињу од 150 килограма. Боја није битна.**
- Млад студент, 26 година, не пуши, не пије, не јури женске, радо би промијерио начин живота.
- Девојка, 23 године, висока, згодна, црна коса, плаве очи, запослена, богата, тражи мушку особу сличних особина којој би продала 10 кубика букових греда. Повољно!**

- Ако неко жели да остави алкохол и цигаре, нек' их остави код мене.
- Продајем краву, црна металик боја, хи-фи мукање, спуштено виме, спортски реп и алуминијска копита.**

- Тражи се радник за продају кикирикија на комад. Шифра: "Стрпљење".
- Певачица згодне спољашњости певала би и у унутрашњости.**
- Мењам здравствену књижицу за штедну. Шифра: "Здравље - највеће богатство".
- Продајем кућу на мору, 30 метара од обале, 100 метара од багера. ХИТНО**
- Мењам улазна врата за излазна.
- Осигурајте станове од пожара - поплавите их! Шифра: "Водопривреда".**

- Мењам собну светиљку за двособну.
- Продајем ауто у деловима. Делове можете погледати између Ботуња и Баточине у растуру.**

Приредио: Драган Стаменовић - Фрца

СПОРТ - Богојављенски Вitezови

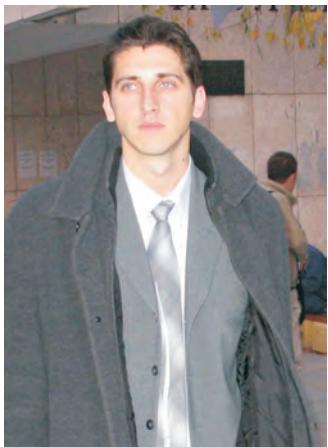
И ове као и претходних неколико година у Крагујевцу, на Шумаричком језеру на Богојављење одржана је верско-спортивска манифестација, пливање за Крст часни. Незванично као и прошле године представници Оружара били су Милован Ључић и Драган Банковић. Без обзира што је било скоро пролећно време вода у језеру је била изузетно хладна, јер је само неки дан пре, стаза на којој је пливање одржано морала бити очишћена од наслага леда. Као и увек изузетно добра организација ове веома атрактивне манифестације привукла је на језеру у Шумарцима неколико хиљада посетилаца по сунчаном и лепом времену. Посебно је интересантно да је ове године учешће у овој духовно пливачкој литургији узела и једна жена из Аранђеловца. Без обзира на првог који је допливао до Богојављенског крста, свих 21 учесника, популарно названих Богојављенских вitezова, осећали су се као победници јер издржати тако ледену воду могу само изузетно психофизички истренирани такмичари са великим вером. Након пливања, на свечаном ручку уз Благослов цркве, сви учесници су се договорили да ако им Господ Бог подари здравље и идуће године нађу у исто време и на истом месту и скоче у ледено шумаричко језеро у част и за веру у истинског спаситеља сина Божијег Исуса Христа.

Милован Ључић 6.03.2008.год.

Како нас виде народни посланици из Крагујевца

СТВАРАЊЕ МОДЕРНОГ ЈАКОГ ПРЕДУЗЕЋА ЗАСТАВА ОРУЖЈЕ ЈЕСТЕ И МОРА БИТИ ДРЖАВНИ ПРОЈЕКАТ !

Привредни развој Србије нераздвојиво је повезан са отвореношћу ка суседима, инегративним процесима и могућношћу да се роба произведена код нас извози у што већи број земаља. Теорије самодовољне, аутархичне привреде нису у пракси дали добре резултате ни у највећим државама света које располажу огромним ресурсима. Али за мале европске земље, попут Србије, затвореност значи економску смрт.

Затварање једне привреде доводи најпре до колапса најбољих предузећа, извонски оријентисаних, а потом, ланчано до слома читавог економског система. Пошто у уништеним време посруна привреда све мање новца уноси у буџет. Таква ситуација, у комбинацији са неодговорним властодршцима, може да доведе до неконтроланог шампања новца којим држава плаћа своје обавезе. Тим кораком прелази се рубикон, па хиперинфлација, општа беда, несташница и криминал постају свеприсутна реалност. Да ли вам то звучи познато?

**Милан Вучковић,
Народни посланик ДС**

Упркос у уништеним временима, пошто у поступку се примају плате, појачава се притисак на државу да "испегла" нарасле социјалне проблеме, док у исто време посруна привреда све мање новца уноси у буџет. Таква ситуација, у комбинацији са неодговорним властодршцима, може да доведе до неконтроланог шампања новца којим држава плаћа своје обавезе. Тим кораком прелази се рубикон, па хиперинфлација, општа беда, несташница и криминал постају свеприсутна реалност. Да ли вам то звучи познато?

Предузећа која велики део својих производа пласирају у иностранству, попут Застава оружје, не могу опстати уколико Србија гаји лоше односе са оним земљама у које ти производи иду. Отварање наше земље после 2000. довело је до бројних позитивних помака, али се погубне последице деведесетих још увек осећају. Застава оружје и многа друга предузећа грабе напред, али им је неопходна помоћ државе. Обавезе државе произилазе не само из већинског власништва које има, већ и из саме природе наменске индустрије свуда у свету. Без сумње, стварање модерног јаког предузећа Застава оружје јесте и мора бити државни пројекат! Потребна су нова улагања у модернизацију машинског парка, како би се повећала конкурентност на тржишту. По мом мишљењу, вашем предузећу је неопходно подмлађивање радне снаге, али уз повољан социјални програм, како би се решио проблем вишке старијих запослених радника који раде на местима која нису технолошки потребна.

Будућност Заставе оружје умногоме зависи од политике коју буде водила држава Србија у наредном периоду. Потребни су нам што бољи односи са најразвијенијим земљама Европе и света, јер од тих односа зависи не само извоз у САД и ЕУ, већ и у треће земље које желе да купе висококвалитетно оружје из Крагујевца. Наш град је већ платио прескупу цену промашене политике. Сви ми заједно не смејмо да дозволимо да Србија опет залута. Не смејмо да успоравамо свој пут ка Европи, не смејмо да се затварамо. Само у модерној, европској Србији можемо сигурно планирати, како будућност предузећа, тако и нашу властиту будућност.

БЕСПЛАТНЕ АКЦИЈЕ - Шта како и где ?

У протеклом периоду се често међу запосленима у нашем предузећу постављало питање које акције да се упишу, тј. да ли сачекати приватизацију наше и фабрика одбрамбене индустрије и узети те акције или уписати бесплатне акције које нуди влада Републике Србије? Након састанка синдикалних организација фабрика одбрамбене индустрије и надлежних министарстава где је између осталих, постављено и питање о упису акција, дат је одговор да се у скорије време не планира приватизација фабрика одбрамбене индустрије и да стога запосленима се саветује да упишу бесплатне акције. Читајући "између редова" ову вест намеће се закључак да се задужења фабрика одбрамбене индустрије приближавају вредности имовине па стога и саме акције (ако их буде) неће имати неку велику вредност. На проблем **око посредника** при упису бесплатних акција, да ли уписивати **сами** или давати **правозију** посредницима, "Оружари" су већ благовремено упозоравали наше раднике (показало се оправдано) у броју 19 из октобра 2006. у тексту под називом "Бесплатне акције или превара", пошто је сада актуелан **искључиво САМОСТАЛАН** упис за акције.

У СРБИЈИ се за упис бесплатних акција од почетка кампање, 25. јануара, пријавило преко два милиона грађана. Право на упис бесплатних акција Електропривреде Србије, Нафтне индустрије Србије, "Галенике", "Јата", "Телекома" и Аеродрома "Никола Тесла" има око четири милиона грађана Србије.

Грађани се за бесплатне акције пријављују на шалтерима пошта. Онима који немају рачун у банкама бесплатно се отвара рачун у Поштанској штедионици, а до сада је отворено више од милион рачуна.

Актуелно - Упис акција !

**Најчешће постојављена иштања у вези акција су:
Где могу да се пријавим?**

У било којој Пошти у Србији.

Колико траје пријављивање за бесплатне акције?

Пријављивање за акције трајаће око шест месеци, тачније до 31. јула ове године.

Шта да понесем са собом?

Довољно је понети личну карту, цео поступак је бесплатан.

Уколико је неко спречен и није у могућности да се пријави у некој од филијала ПТТ-а налази се у иностранству пријаву за бесплатне акције може обавити у неком од дипломатско конзулярних представништава.

Шта су акције

Акције су власничке хартије од вредности. Власник акција постаје власник једног дела предузећа. Акције се искључиво купују и продају на берзи и то уз посредника - брокера. Уколико желите да проверите да ли имате право на бесплатне акције посетите

сајт Агенције за приватизацију и укуцајте ваше име, презиме и јединствени матични број грађана. Линк за проверу:

http://www.priv.yu/besplatne_akcije/provera_statusa.php

Такође, за сва питања у

вези расподеле бесплатних акција, надлежно

министарство је отворило

телефонску линију. Лице

за контакт је Драган

Шатлан, тел. 011/243-67-

97, 2430-622, улица Симе

Милошевића 10, Београд.

Драган Стаменовић - Фрца

КАНТИНЕ

Кад ми негде око 9 сати ујутру, мало жешће проради апетит, себи сам из дана у дан постављао исто питање: "Шта сада да доручкујем?". Морао сам спас да потражим у кантинама раштрканим по кругу фабрике. Међутим, мој стомак и новчаник ипак држе до себе. Пошто се у поменуте кантине уселио стари,

ал никако добри ИТ ТУРС, више не купујем тамо. Доручак доносим од куће, мало се више "цимам", ал' да будем искрен и једем лепше и обилније. У реду, свако има свој укус, али знам многе који безвръзно гутају она хлебна пецива и бурек (којег има само рано ујутру). Управо у име тих људи пишем ове редове.

Него, да вам кажем још нешто о том несретном ИТ ТУРС-у. Он је наш несуђени усвојеник. Наиме, он је требао да буде присвојен нашој фабрици, са све радницима и (што је важније) својим објектима. Њихов директор био на седници Скупштине предузећа, донете одговарајуће одлуке, једном речју, све било спремно.

Међутим, жеље су једно, реалност друго. Неко "надлежнији" је бацио окоч на њихове просторије, па ми остасмо без ћара. Ал' шта је ту је, идемо даље. Да ли под утиском те кратке али бурне љубави, дадосмо несуђеном усвојенику наше просторије да у њима продаје храну радницима. Он то, наравно, није одбио, па тако већ месецима помаже нама гладнима и жеднима. Несретни усвојеник, узгред буди-речено, никде другде у граду не продаје своје производе, тако да ми једини имамо то ексклузивно право.

Ај сад да видимо како нам то несуђено дете захваљује на исказаној бризи. Да би били свесни степена те захвалности, ваља да видимо шта нуде и други, нпр. Житопродукт код комшијских Привредних возила.

Прво ћемо да кренемо од бурека, наравно, и то од 1/4, пошто је то класична порција. Код нас са месом 50 динара, код комшије 38. Са сиром, код нас 46 динара, код њих 33 динара. Наше

цене бурека су исте или веће у односу на пекаре у граду, од којих неке праве бурек 30 година, који је, бар по мом укусу, далеко бољи.

Ајмо ми даље. "Наш" пуж са сиром (који је у траговима) кошта 25 динара, код комшије 11. Кроасан са кремом 35, код њих 13 динара, са виршлом 40, код њих 20 динара. Свако ко је пробао наведена пецива и тамо и овде, зна да су њихова од лиснатог, а наше од неког хлебног теста. Поред тога, њихова су скоро редовно свежа и топла. Ова наша хладна и сува. У време када ја доручкујем додуше, наших и нема, ал' ајде.

Да пређемо сад мало на друге артикли. Кисела вода Карађорђе - 45 динара; сокић од 0,2 л - 20 динара; јафа кекс - 70 динара; наполитанке Њамб, 250 гр - 80 динара. А сад бисери: Марко кафа 100 гр - 50 динара; кафа Гранд арома 100 гр - 70 динара; туњевина - 70 динара; сардина - 55 динара. Знам ја да су те цене, онако из срца, ал' брате - што је много, много је.

Да будемо начисто, не прозивам ја овде ИТ ТУРС. Јеуди хоће да негде зараде, што је нормална ствар. Такође, немам ништа против ни жена, наших радница по кантинама, које су услужне и љубазне.

Али, они који су их увели у наше просторије, да што се каже, учине радницима да имају да купе доручак, требало би да се замисле. Додуше, све је мање оних који прихватају ту помоћ, па их не мрзи да узму "белу" и прошетају до Привредних возила, носећи назад кесе пуне пецива, за своје колеге и себе.

Значи, нешто треба мењати. Барем да се учини тим вредним људима да не морају више да излазе из фабрике да би купили доручак.

Алекса Грковић

... настављамо рубрику:

"Представљамо председнике подружница"

**РАДОСАВ
МИЛАДИНОВИЋ - РАЈА,
председник подружнице
МАРКЕТИНГ**

иностранству. Они се сами сназају, тако што праве ножиће за обраду дрвета и метала, без којих ниједна гравура не може добити коначан облик и тиме утицати на целокупан изглед оружја које одлази купцима (углавном) страног тржишта.

Такође, већина њих има близу 50 година живота и сматрам

Члан сам Одбора Синдикалне организације Застава оружје од 2001. године, већ други мандат. Моја целина обухвата запослене у маркетингу (Биро, Продаја, Застава импекс, Сервис), као и гравере.

Одређене тешкоће постоје што се тиче запослених у нашем представништву Застава импекс у Београду, али увек нађемо начин да и њима, када год је то потребно, помогнемо. Када је реч о условима у којима раде запослени у мојој целини они су углавном добри. Нашим граверима, ипак, често недостају средства за рад, посебно фрезери-ножићи који се тешко набављају на нашем тржишту, купују се само у

да је неопходно подмлађивање радне снаге јер је то занат који се учи од старијих колега и то годинама до потпуно осамостаљивања и стицања потребних вештина и знања.

Синдикални рад захтева велику посвећеност и одрицање, нарочито зато што ја на свом послу, који је веома захтеван, проводим пуно времена. Као члан Одбора Синдикалне организације учествовао сам у свим синдикалним акцијама и доношењу бројних одлука које су биле важне за даљу судбину фабрике. Надам се да нас у времену које је пред нама чекају боли и мирнији дани, већа сигурност свих запослених, као и да ће пословање предузећа бити стабилније.

Од функција у Синдикату потпредседник сам Комисије за маркетинг, потпредседник Комисије за набавку лекова и члан Комисије за спорт.

**Милош Милошевић -
председник подружнице
З.Р. "ЗРАК"**

Заштитна радионица "Зрак", као предузеће за радно осposobљавање инвалида је веома специфична организација која се бави радом инвалида у целина предузећа Застава оружје.

Њу чине запослени у Дрвном погону и запослени инвалиди рада (њих 247), који послове обављају у скоро свом деловима предузећа.

Инвалиди раде на пословима који подразумевају посебне услове, прилагођене њиховом здравственом стању. Али, понекад није могуће испунити све стандарде и код неких од њих је дошло до погоршања здравственог стања. Зато се често намеће пот-

реба за њиховим премештањем на друге послове, или они у великој мери деле судбину својих колега у целина у којима раде. Као резултат све нарушенијег здравља запослених долази до повећања броја захтева Синдикалној организацији за рефункцијацијом трошкова лечења и ми смо све захтеве позитивно решили и бар на тај начин мало ублажили њихове бриге.

Запослени у Дрвном погону су носиоци производње у ЗР ЗРАК и они се са успехом носе свим тешкоћама на које наилазе.

Као члан Одбора за безбедност и здравље на раду задатак ми је да учиним све што је могуће како би се унапредили услови за рад у свим целинама, нарочито у оним у којима постоји извесна могућност да ће доћи до нарушавања здравља запослених.

- Такође сам и члан градског Већа металaca.

Синдикални рад у целини Заштитне радионице је посебан и по томе што су, сем запослених у Дрвном погону, сви остали лоцирани по целој фабрици. Из тог разлога неопходно је редовно их обавештавати о свим акцијама Синдиката, на заједничким састанцима, али и појединачно. Наши запослени су до сада увек активно учествовали и пружали подршку напорима Синдикалне организације Застава оружје да се побољша положај запослених у нашој фабрици.

Свим православним верницима Синдикална организација
честита празник
Васкрсења
Христовог уз
поруку:

